

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.022.01.2021

Pan
Władysław Ortyl
Marszałek
Województwa Podkarpackiego
Urząd Marszałkowski Województwa
Podkarpackiego
al. Łukasza Ciepłińskiego 4
35 – 010 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.056.2022 Komisji
Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli z dnia 3 czerwca 2022 r.

P/21/033 – System szkolenia kandydatów na kierowców

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, al. Łukasza Cieplińskiego 4, 35 – 010 Rzeszów ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Ortyl, Marszałek Województwa Podkarpackiego od dnia 27 maja 2013 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego 2. Prowadzenie ewidencji egzaminatorów
Okres objęty kontrolą	Lata 2018 – 2021 (do 30 września) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem lub po tym okresie, które mają związek z działaniami objętymi kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	Cezary Paciura – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/128/2021 z 4 listopada 2021 r. Magdalena Grabowska – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/129/2021 z 4 listopada 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom I str. 1-9)</p>

---

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Marszałek.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli⁵ stwierdza, że Marszałek prawidłowo prowadził ewidencję egzaminatorów w latach 2018 – 2021 (do 30 września). NIK ocenia negatywnie sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego.

W kontrolach kompleksowych i problemowych prowadzonych przez pracowników Urzędu nie udokumentowano rzetelnie spełnienia przez jednostki kontrolowane wszystkich wymogów określonych w przepisach ustawy o kierujących pojazdami⁶ i rozporządzenia w sprawie egzaminowania⁷. Wystąpiły przypadki dokumentowania czynności kontrolnych niezgodnie z postanowieniami rozporządzenia w sprawie kontroli word.⁸

Marszałek rzetelnie opracowywał plany kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego⁹. W latach 2018 - 2019 prowadzone były kontrole, którymi objęto każdy z czterech nadzorowanych word. Natomiast w latach 2020 – 2021 (do 30 września) w związku z zagrożeniem epidemiologicznym Covid-19,¹⁰ nie przeprowadzono kontroli planowych. W listopadzie 2020 r. przeprowadzono kontrolę doraźną, a pod koniec 2021 r. dwie kontrole planowe.

Marszałek w regulaminie organizacyjnym Urzędu, upoważnieniach i zakresach czynności pracowników określił zadania związane z nadzorem nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy i prowadzeniem ewidencji egzaminatorów.

Marszałek prawidłowo unieważniał egzaminy państwowe na prawo jazdy w sytuacji powzięcia informacji, iż egzaminowi została poddana osoba nieuprawniona lub jeżeli był on przeprowadzony niezgodnie z przepisami.

Ewidencja egzaminatorów zawierała wszystkie dane wymagane przepisami prawa. Była ona na bieżąco aktualizowana w oparciu o informacje przekazywane przez egzaminatorów oraz WORD. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły pozostawienia nieaktualnych wpisów dotyczących legitymacji dwóch egzaminatorów po upływie ich ważności, a także dwóch przypadków uwidocznienia terminu ważności legitymacji egzaminatorów, którzy nie byli zatrudnieni w jednostkach które je wystawiły.

Marszałek przed dokonaniem wpisu do Ewidencji prawidłowo weryfikował wymagania wobec egzaminatorów.

Skargi na wynik egzaminów państwowych kierowane przez kandydatów na kierowców rozpatrywane były bez zbędnej zwłoki. W ocenie NIK, sposób rozpatrywania skarg podnoszących niewłaściwe zachowanie egzaminatorów w trakcie przeprowadzania egzaminów był nierzetelny. Nie badano ani zasadności

---

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę opisową.

⁵ Dalej: zwana NIK.

⁶ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2021 r. poz. 1212), dalej: ustawa o kierujących pojazdami.

⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów w tych sprawach (Dz. U. poz. 232 ze zm. – uchylone z dniem 1 lipca 2019 r. oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. z 2019 r. poz. 1206 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie egzaminowania).

⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego (Dz. U. poz. 1325), dalej: rozporządzenie w sprawie kontroli word.

⁹ Dalej: WORD lub Ośrodek.

¹⁰ Dalej: Covid.

skarg w tym zakresie, ani wpływu zachowania egzaminatorów na poprawność wykonywania zadań egzaminacyjnych przez kandydatów na kierowców.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców

Opis stanu faktycznego

1.1. Z regulaminu organizacyjnego Urzędu wynikało, iż Departament Dróg i Publicznego Transportu Drogowego¹² prowadził sprawy dotyczące właściwości Marszałka, Sejmiku i Zarządu Województwa Podkarpackiego¹³ wynikające z ustawy Prawo o ruchu drogowym¹⁴, ustawy o kierujących pojazdami oraz w zakresie sprawowania nadzoru nad wojewódzkimi ośrodkami ruchu drogowego.

Marszałek określił organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres działania Departamentu. Utworzył w nim osiem oddziałów, w tym Oddział regulowanej działalności w transporcie drogowym, do którego należały m.in. zadania realizowane przez Marszałka wynikające z ustawy o kierujących pojazdami, a zwłaszcza prowadzenie ewidencji egzaminatorów sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy i rozpatrywanie skarg w tym zakresie.

W zarządzeniach określających organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres działania Departamentu, Marszałek nie podał, nad którymi wojewódzkimi ośrodkami ruchu drogowego sprawował nadzór w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych.

(akta kontroli tom I str. 26-45)

Z uchwały Zarządu w sprawie ustalenia wykazu jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego¹⁵ wynikało, iż sprawował nadzór nad czterema Wojewódzkimi Ośrodkami Ruchu Drogowego, tj. w Krośnie, Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu.

Marszałek do realizacji zadań określonych w:

- art. 58 ust. 2 i art. 71 ustawy o kierujących pojazdami, tj. do prowadzenia ewidencji egzaminatorów sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz do skreślenia ich z tej ewidencji,
- art. 67 ww. ustawy, w tym do prowadzenia postępowań w sprawach należących do jego właściwości w zakresie nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy,
- art. 69 ww. ustawy i w rozporządzeniu w sprawie kontroli word,
- art. 72 ustawy o kierujących pojazdami, w zakresie unieważniania egzaminu państwowego na prawo jazdy,

upoważnił dyrektora Departamentu oraz jego zastępcę. Upoważnił ich również do prowadzenia postępowań oraz do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych, a także do podpisywania korespondencji w ww. sprawach.

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych, ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Dalej: Departament.

¹³ Dalej: Sejmik, Zarząd.

¹⁴ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 450 ze zm.), dalej: ustawa Prawo o ruchu drogowym.

¹⁵ Uchwała Nr 310/6174/21 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 7 września 2021 r. w sprawie ustalenia wykazu jednostek organizacyjnych Województwa Podkarpackiego.

(akta kontroli tom I str. 46-51, 65-68)

Zakres zadań Marszałka związanych z nadzorem nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na prawo jazdy, prowadzeniem ewidencji egzaminatorów i nadzorem sprawowanym przez Zarząd nad Ośrodkami został odzwierciedlony w zakresach czynności dwóch pracowników Oddziału.

W okresie objętym kontrolą do obowiązków inspektora Oddziału¹⁶ należała m.in. realizacja zadań wynikających z ustawy o kierujących pojazdami, a w szczególności kontrolowanie Ośrodków w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych na prawo jazdy, współpraca z Policją podczas kontroli praktycznej części egzaminu, przerywanie egzaminu prowadzonego niezgodnie z przepisami, wydawanie zaleceń pokontrolnych, prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących unieważniania egzaminów na prawo jazdy, zawieszanie przeprowadzania egzaminów przez Ośrodki, prowadzenie analiz średniej zdawalności osób egzaminowanych w Ośrodkach oraz występowanie do Zarządu z wnioskiem o odwołanie dyrektora WORD z zajmowanego stanowiska.

Do zadań ww. pracownika należało również m.in. prowadzenie spraw związanych z działalnością WORD, sprawowanie nadzoru nad ich działalnością, a także opracowywanie materiałów informacyjnych i sprawozdawczych oraz rozpatrywanie skarg i wniosków dotyczących prowadzonych spraw.

Do zadań gł. specjalisty Oddziału¹⁷ należało m.in. prowadzenie ewidencji egzaminatorów, kwalifikowanie osób i przesyłanie wniosków o wyznaczenie terminu egzaminu weryfikacyjnego, prowadzenie postępowań w sprawie wpisu do ewidencji egzaminatorów prowadzonej przez Marszałka, nadawanie uprawnień do egzaminowania, prowadzenia postępowań w sprawie skreślenia egzaminatorów z ewidencji, a także kontrolowanie działalności WORD w zakresie przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy, rozpatrywanie skarg i wniosków oraz opracowywanie materiałów informacyjnych i sprawozdawczych dotyczących prowadzonych spraw.

Pracą Oddziału kierował kierownik, do którego należało m.in. sprawowanie bieżącego nadzoru nad prawidłowym i terminowym wykonywaniem zadań przez ww. pracowników, a także koordynowanie spraw związanych z działalnością Ośrodków oraz sprawowanie nadzoru nad ich działalnością.

Nadzór nad Oddziałem sprawował zastępca dyrektora Departamentu. Uregulowania wewnętrzne spełniały standardy kontroli zarządczej.

(akta kontroli tom I str. 10-37, 52-64)

1.2. W okresie objętym kontrolą Marszałek sporządził roczne plany kontroli Ośrodków, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie kontroli word.

Kontrole kompleksowe i problemowe zaplanowano dla każdego z czterech Ośrodków. Planów kontroli nie uzupełniano w oparciu o analizy kwartalne średniej zdawalności osób egzaminowanych oraz o analizy skarg złożonych na działalność Ośrodków.

Podczas kontroli kompleksowych zaplanowano sprawdzenie całokształtu działalności Ośrodków w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych na prawo jazdy, natomiast podczas kontroli problemowych – prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminu państwowego oraz wykonanie zaleceń pokontrolnych.

W latach 2018 – 2020 kontrole zaplanowano zgodnie z postanowieniami art. 69 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami, tj. w taki sposób, iż każdy z Ośrodków miał być objęty kontrolą raz na pół roku.

---

¹⁶ Marek Solecki – od 1 października 2018 r. (od 16 czerwca 2015 r. st. specjalista, a od 28 października 2021 r. – gł. specjalista).

¹⁷ Tomasz Barczak od 16 czerwca 2015 r.

W 2018 i 2019 roku plany kontroli nie były zmieniane, a kontrole przeprowadzono zgodnie z planem.

W kolejnych latach modyfikowano plany kontroli. W I półroczu 2020 r. zaplanowano kontrolę kompleksową WORD w Tarnobrzegu oraz kontrole problemowe WORD Krośnie, Przemyślu i Rzeszowie, natomiast w II półroczu kontrolę kompleksową WORD w Krośnie oraz kontrole problemowe WORD Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu.

Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne wirusem Covid, kontrole z I półrocza przesunięto na II półrocze 2020 r., a z II półrocza na I półrocze 2021 r.

W uzasadnieniu do planu kontroli na II półrocze 2021 r.¹⁸ zastępca dyrektora Departamentu podał, iż w związku z zagrożeniem epidemiologicznym nie przeprowadzono kontroli w I półroczu 2021 r. Przesunięto je na II półrocze 2021 r., a kontrole z II półrocza zaplanowano do realizacji w I półroczu 2022 r.

W latach 2020 – 2021 (do 30 września) Marszałek nie przeprowadził żadnej z zaplanowanych kontroli.

(akta kontroli tom I str. 69-83)

Dyrektor Departamentu Joanna Szozda wyjaśniła, że w latach 2020 – 2021 (do 30 września) nie przeprowadzano kontroli planowych ze względu na obowiązujące rozporządzenie w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii¹⁹. W Urzędzie wprowadzono pracę zdalną w celu ograniczenia do minimum bezpośrednich kontaktów pracowników i petentów. Ograniczono przemieszczanie przy wykonywaniu zadań przez urzędy administracji publicznej, a także ze względu na obawę utraty zdrowia przez zespół kontrolny. Praca zdalna „*uniemożliwiła zebranie zespołu kontrolnego niezbędnego do przeprowadzenia kontroli, a kontrola zdalna uniemożliwiła należyte przeprowadzenie kontroli*”. W marcu, kwietniu i maju 2020 r. kontroli w Ośrodkach nie można było zrealizować, z uwagi na zawieszenie przeprowadzania egzaminów.

Dyrektor wyjaśniła również, iż planując i przeprowadzając kontrole wykorzystywano informacje z analizy zdawalności osób egzaminowanych i analizy zdawalności u poszczególnych egzaminatorów.

W IV kwartale 2021 r. pracownicy Oddziału przeprowadzili dwie planowe kontrole problemowe. W październiku sprawdzili prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych na prawo jazdy przez WORD w Krośnie, a w listopadzie 2021 r. skontrolowali WORD w Rzeszowie. Z „*uwagi na ograniczone możliwości kadrowe i inne obowiązki służbowe, nie dokonano jeszcze oceny prawidłowości przeprowadzania pobranych egzaminów praktycznych, które są niezbędne do sporządzenia*” protokołu z kontroli WORD w Rzeszowie²⁰.

(akta kontroli tom I str. 84-125, 389-443, 469-476)

W okresie objętym kontrolą Marszałek przeprowadził również dwie kontrole doraźne. We wrześniu 2019 r. skontrolował WORD w Krośnie. Kontrolę przeprowadzono po uzyskaniu informacji²¹, o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania systemu teleinformatycznego do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy.

W listopadzie 2020 r. (po wniosku dyrektora Ośrodka o unieważnienie wyniku egzaminu teoretycznego), przeprowadzono kontrolę doraźną WORD w Przemyślu.

(akta kontroli str. tom I str. 126-201)

¹⁸ z 12 października 2021 r.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 491 ze zm.).

²⁰ Wyjaśnienie z dnia 28 grudnia 2021 r.

²¹ Od przewodniczącego Komisji Międzyzakładowej Nr 60 NSZZ Solidarność 80 w Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego w Łodzi.

1.3. W okresie objętym kontrolą Marszałek przeprowadził łącznie 18 kontroli, z tego 16 planowych i dwie doraźne.

W latach 2018 – 2019 Marszałek przeprowadził kontrole zgodnie z planem. Skontrolował wszystkie cztery Ośrodki, w których przeprowadził łącznie 16 kontroli, z tego cztery kompleksowe²² i 12 problemowych.²³

Natomiast w latach 2020 – 2021 (do 30 września), nie zrealizował żadnej z 16 zaplanowanych kontroli (czterech kompleksowych i 12 problemowych). W IV kwartale 2021 r. Marszałek przeprowadził dwie planowe kontrole problemowe w WORD w Krośnie i Przemyślu.

Oprócz kontroli planowych, Marszałek w 2019 i 2020 roku przeprowadził dwie kontrole doraźne²⁴.

(akta kontroli tom I str. 69-201)

Marszałek nie wprowadził wewnętrznych procedur określających sposób dokumentowania przebiegu kontroli w Ośrodkach. Procedur takich nie wprowadzono, ponieważ – jak wyjaśniła dyrektor Departamentu Joanna Szozda – „żaden przepis prawa” nie nakładał takiego obowiązku, a wszelkie niezbędne wytyczne dotyczące przeprowadzania kontroli zawierało rozporządzenie w sprawie kontroli word.

(akta kontroli tom I str. 202-220)

NIK poddała analizie dokumentację pokontrolną siedmiu kontroli przeprowadzonych przez Marszałka, z tego pięciu planowych wybranych losowo (dwóch kompleksowych i trzech problemowych) oraz dwóch doraźnych.

Badaniem objęto protokoły oraz dowody zebrane w toku tych kontroli, zwłaszcza zgromadzoną dokumentację, w tym audiowizualną, wyniki oględzin oraz pisemne wyjaśnienia, informacje, oświadczenia i zestawienia.

Analiza wykazała, iż kontrole przeprowadzili pracownicy Oddziału na podstawie imiennych upoważnień wystawionych przez Marszałka, według wzoru określonego w rozporządzeniu w sprawie kontroli word.

Za wyjątkiem kontroli doraźnej WORD w Przemyślu,²⁵ przeprowadziły je trzyosobowe zespoły kontrole. Przeprowadzający kontrole posiadali wykształcenie wyższe²⁶, siedmioletni staż pracy na aktualnych stanowiskach pracy w Oddziale, a dwóch spośród nich ukończyło kurs dla kandydatów na egzaminatorów.

(akta kontroli tom I str. 126-221)

Dyrektor Departamentu Joanna Szozda wyjaśniła, że kontrole w Ośrodkach przeprowadzali pracownicy dysponujący niezbędnym doświadczeniem i przygotowaniem do przeprowadzania kontroli. Przepisy nie nakładały żadnych wytycznych ani wymagań, co do posiadanych kwalifikacji i doświadczenia osób zajmujących się nadzorem nad Ośrodkami i prowadzeniem ewidencji egzaminatorów. Ze względu na odpowiedzialność za wykonywane zadania, pracownicy Oddziału, corocznie uczestniczyli w ogólnopolskich szkoleniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

(akta kontroli tom I str. 202-220)

Podczas kontroli kompleksowych WORD w Tarnobrzegu i Rzeszowie przeprowadzonych odpowiednio w czerwcu: 2018 r. i 2019 r. zadaniem kontrolujących

²² WORD Tarnobrzeg i Krosno w 2018 r. oraz WORD Rzeszów i Przemyśl w 2019 r.

²³ WORD Krosno i Tarnobrzeg oraz WORD Przemyśl i Rzeszów (po 2) w 2018 r. WORD Przemyśl i Rzeszów oraz WORD Krosno i Tarnobrzeg (po 2).

²⁴ WORD Krosno i Przemyśl.

²⁵ Kontrolę przeprowadził inspektor Oddziału Marek Solecki w 2020 r.

²⁶ Kierownik – studia magisterskie na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa w zakresie mechaniki, specjalność eksploatacja pojazdów i maszyn.

było sprawdzenie całokształtu działalności Ośrodków w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych na prawo jazdy.

Sposób przeprowadzania egzaminów sprawdzili pod kątem zgodności z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, ustawy o kierujących pojazdami oraz rozporządzenia w sprawie egzaminowania.

Stan faktyczny został przez kontrolujących ustalony na podstawie dowodów zebranych w toku kontroli, tj. dokumentacji audiowizualnej, kopii dokumentów, wyjaśnień, oświadczeń, informacji i protokołów oględzin pojazdów egzaminacyjnych. W oględzinach pojazdów nie brały udziału inne osoby upoważnione przez Marszałka, posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie.

Z protokołów kontroli wynika, iż w ramach kompleksowych czynności kontrolnych sprawdzono, zagadnienia, o których mowa w § 5 rozporządzenia w sprawie kontroli word, tj.:

- a) Spełnianie wszystkich warunków niezbędnych do przeprowadzania egzaminów państwowych.

W protokołach opisano m.in. pomieszczenia, sale, place manewrowe oraz stanowiska egzaminacyjne.

Kontrola wykazała, że plac manewrowy WORD w Tarnobrzegu nie był dostatecznie odgradzony od pozostałej części Ośrodka. Na dwóch odcinkach spełniających zarówno rolę wjazdu, jak i wyjazdu z placu manewrowego brakowało zabezpieczenia oddzielającego plac manewrowy od pozostałych obiektów Ośrodka.

Przeprowadzono oględziny pojazdów egzaminacyjnych Ośrodków, z czego sporządzono papierowe protokoły oględzin. Analiza protokołów wykazała, iż strony protokołu oględzin WORD w Tarnobrzegu nie były zaparafowane przez osoby podpisujące protokół.

W protokołach opisano systemy teleinformatyczne umożliwiające obsługę oraz przeprowadzanie egzaminu z wykorzystaniem komputerowego urządzenia egzaminacyjnego. Przebieg części praktycznej egzaminu państwowego na kat. B prawo jazdy rejestrowano za pomocą urządzenia technicznego zapisującego obraz i dźwięk. Urządzenia rejestrujące znajdowały się w pojazdach służących do przeprowadzania egzaminów państwowych na prawa jazdy kategorii B, B+E, C, C+E i D.

W przypadku kategorii motocyklowych, egzaminy praktyczne w ruchu drogowym nagrywano w pojazdach, którymi poruszali się egzaminatorzy podczas trwania egzaminu.

Kontrolujący przeglądali nagrania audio-wideo z przebiegu egzaminów na prawo jazdy. W trakcie przeglądania nagrań egzaminu z wideo rejestratora pojazdu Ośrodka Szkolenia Kierowców²⁷ przeprowadzonego w WORD w Tarnobrzegu przez egzaminatora (nr uprawnień R-221) stwierdzono brak dźwięku podczas omawiania wyniku egzaminu.

- b) Prawidłowość prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem egzaminów państwowych.

W protokołach podano, że *„zespół kontrolny sprawdził prawidłowość prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem egzaminów państwowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze działalności ośrodka egzaminowania”*,

- c) Prawidłowość przeprowadzania części teoretycznej egzaminów państwowych.

W trakcie kontroli kompleksowych sprawdzono sposób przeprowadzania części teoretycznej egzaminów państwowych. W WORD Tarnobrzegu sprawdzono sposób

---

²⁷ Dalej: OSK.

przeprowadzenia trzech egzaminów odbytych w czerwcu 2018 r., które nadzorowało trzech egzaminatorów, a w WORD w Rzeszowie trzech egzaminów przeprowadzonych w czerwcu 2019 r. i nadzorowanych przez dwóch egzaminatorów. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

d) Prawdliwość przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych.

Podczas kontroli WORD w Tarnobrzegu kontrolujący sprawdzili prawidłowość przeprowadzenia części praktycznej 22 egzaminów państwowych przeprowadzonych przez 13 egzaminatorów w czerwcu 2018 r., z tego sześciu na placu manewrowym oraz 16 na placu manewrowym i w ruchu drogowym (15 na kategorię B, trzy na kat. C oraz po jednym na kategorię A, A1, B+E i C+E prawa jazdy).

Kontrolujący pobrali osiem zapisów audio-wideo z przebiegu egzaminów praktycznych zakończonych wynikiem pozytywnym, z tego jeden z egzaminu na kategorię C i siedem na kategorię B prawa jazdy, a także kserokopie arkuszy z przebiegu egzaminów, które stanowiły załącznik do protokołu kontroli. Część z tych dokumentów nie była poświadczona za zgodność z oryginałem.

Podczas przeglądania nagrań audio-wideo z przebiegu egzaminów praktycznych na prawo jazdy, kontrolerzy stwierdzili, iż w trakcie pięciu egzaminów z części praktycznej przeprowadzonych w dniu:

- 4.06.2020 r. egzaminator (nr uprawnień R-260) nie wskazał błędu zdającej w postaci niesygnalizowania zmiany kierunku jazdy przy cofaniu podczas wykonywania zadania nr 11 określonego w Tabeli nr 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie egzaminowania „Parkowanie prostopadłe (wjazd przodem – wyjazd tyłem)”;

- 6.06.2020 r. nieprawidłowe ustawienie kamery z przodu pojazdu, skutkujące nieobjęciem zapisu z prawej strony. Egzaminator (nr R-221) nie wskazał błędu w zadaniu nr 6 określonym w Tabeli nr 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie egzaminowania „Przejazd przez skrzyżowania oznakowane znakami ustalającymi pierwszeństwo przejazdu”. Osoba egzaminowana jadąc drogą z pierwszeństwem przejazdu niezasadnie zatrzymała pojazd na skrzyżowaniu. Egzaminator nie wskazał też błędu przejechania linii pojedynczej ciągłej P-2b „linia pojedyncza ciągła” oraz niezastosowanie się do znaku pionowego P-8a „strzałka kierunkowa na wprost” i znaku F-10 „kierunki na pasach ruchu”;

- 20.06.2020 r. egzaminator (nr L-107) nie wskazał w arkuszu przebiegu części praktycznej egzaminu państwowego: pierwszej próby wykonania zadania nr 2 określonego w Tabeli nr 2 Załącznika nr 2 „Ruszanie z miejsca oraz jazda pasem ruchu do przodu i tyłu”, które egzaminowana wykonywała dwukrotnie oraz niewykonywania zadania egzaminacyjnego określonego w Tabeli nr 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie egzaminowania przy wskazaniu, jako wykonane w arkuszu przebiegu części praktycznej egzaminu (zadanie poz. 5 „Przejazd przez skrzyżowania równorzędne”, zadania poz. 8 „Przejazd przez skrzyżowania, na których ruch odbywa się wokół wyspy” i zadania poz. 22 „Wykonywanie manewru zawracania na skrzyżowaniu”), a także nieodpowiadające stanowi faktycznemu, wskazanie w arkuszu przebiegu części praktycznej egzaminu państwowego wykonanie zadań „hamowanie awaryjne” i „zachowanie w odniesieniu do poleceń osoby kierującej ruchem”. Egzaminator nie omówił z osobą egzaminowaną wyniku egzaminu po zakończeniu;

- 21.06.2020 r. egzaminator (nr R-267) nie wskazał w arkuszu przebiegu części praktycznej egzaminu, błędu polegającego na nieprawidłowym

(przedwczesnym) sygnalizowaniu zmiany kierunku jazdy w prawo na drodze jednokierunkowej;

- 25.06.2020 r. osoba zdająca nieprawidłowo wykonała zadanie nr 23 określone w Tabeli nr 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie egzaminowania, tj. „Hamowanie od prędkości, co najmniej 50 km/h do zatrzymania we wskazanym przez egzaminatora miejscu”. Z nagrania wynikało, iż osoba egzaminowana zadanie to wykonała z prędkości ok. 34 km/h (egzaminator nr R-149).

Prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych przez WORD w Rzeszowie sprawdzono na placu manewrowym i w ruchu drogowym. Na placu manewrowym zespół kontrolny przeprowadził kontrolę ośmiu egzaminów (pięciu na kat. B, dwóch na kat. A i jeden na kat. A2 prawa jazdy), które przeprowadziło siedmiu egzaminatorów, z czego siedem zakończyło się wynikiem negatywnym, zaś jeden zaplanowany na 25 czerwca 2019 r. nie został przeprowadzony z uwagi na brak odpowiedniego stroju ochronnego (zapisy § 13 ust. 3 lit. c rozporządzenia w sprawie egzaminowania).

Sprawdzono przebieg części praktycznej 15 egzaminów na placu manewrowym oraz w ruchu drogowym (12 na kat. B, dwa na kat. C i jeden na kat. A2 prawa jazdy). Egzaminy przeprowadziło 14 egzaminatorów, z czego sześć zakończyło się wynikiem pozytywnym, a dziewięć wynikiem negatywnym.

Kontrolujący pobrali pięć zapisów audio-wideo z przebiegu egzaminów praktycznych na kat. B prawa jazdy wraz z kserokopią arkuszy z przebiegu egzaminów, (cztery z wynikiem pozytywnym i jeden z wynikiem negatywnym). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

(akta kontroli tom I str. 221-265, 321-346)

W dniu 2 stycznia 2019 r. zastępca dyrektora Departamentu (up. Marszałka) przekazał zalecenia pokontrolne dyrektorowi WORD w Tarnobrzegu. Działalność Ośrodka w zakresie przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy ocenił, „jako *pozytywną, z koniecznością podjęcia działań naprawczych*”.

W związku z tym zalecił:

- wykonanie zabezpieczenia na brakujących odcinkach w celu oddzielenia placu manewrowego od pozostałych części Ośrodka,
- dopuścić pojazdy OSK wyposażone w urządzenia techniczne, o których mowa w art. 54 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami do przeprowadzania egzaminów praktycznych,
- pouczyć egzaminatora o obowiązku prawidłowego ustawienia kamer urządzenia technicznego służącego do zapisu dźwięku i obrazu wideo z egzaminu.

W zakresie nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych na prawo jazdy zalecił:

- pouczyć egzaminatorów o obowiązku przestrzegania przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy,
- przeprowadzić od dwóch do czterech kontroli wewnętrznych części praktycznej egzaminów (dla egzaminatorów nr R-260, 267, 221 i 149) na kat. B oraz kat. C, C+E lub D prawa jazdy oraz przesłać wyniki z tych kontroli.

(akta kontroli tom I str. 254-256)

W styczniu dyrektor WORD w Tarnobrzegu przesłał karty oceny zarejestrowanych przebiegów egzaminów przeprowadzonych przez pięciu egzaminatorów, ale nie przesłał wyników z kontroli egzaminów.

(akta kontroli tom I str. 257-258)

Pismem z 4 lutego 2019 r. dyrektor WORD w Tarnobrzegu poinformował Marszałka o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych. Poinformował, że „*będą wykonane odpowiednie zabezpieczenia*” placu manewrowego, zalecił egzaminatorom dokładne sprawdzanie urządzeń nagrywających oraz polecił egzaminatorowi nadzorującemu pouczyć egzaminatorów o przestrzeganiu przepisów o ustawieniu kamer w pojazdach egzaminacyjnych.

W zakresie nieprawidłowości w przeprowadzaniu części praktycznej egzaminu na prawo jazdy, dyrektor polecił egzaminatorowi nadzorującemu zapoznać się z materiałami audio-wideo z przeprowadzonych egzaminów wewnętrznych i pouczyć egzaminatorów o „*obowiązku przestrzegania przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy*”.

Egzaminator nadzorujący w związku z tym przeprowadził:

- kontrolę egzaminu na kat. B prawo jazdy przeprowadzonego przez egzaminatora (nr R-260) i stwierdził „*brak jednego pachołka podczas wykonywania zadania 2*”, natomiast prędkość podczas wykonania zadania hamowania z 50 km/h do 0 km/h maksymalnie wynosiła 39 km/h. Poprosił egzaminatora o wyjaśnienia oraz ponownie pouczył o obowiązku przestrzegania przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy,
- kontrolę egzaminu na kat. B prawa jazdy przeprowadzonego przez egzaminatora (nr R-267), nieprawidłowości nie stwierdzono,
- dwie kontrole egzaminu na kat. B prawa jazdy, w trakcie jednej z nich stwierdził brak nagrania imienia i nazwiska egzaminatora (nr R-221). W związku z tym poprosił egzaminatora o wyjaśnienia na piśmie i ponownie pouczył o obowiązku przestrzegania przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy,
- dwie kontrole egzaminu na kat. B prawa jazdy przeprowadzone przez egzaminatora (nr R-149), nieprawidłowości nie stwierdzono,
- cztery kontrole egzaminu na kat. C i C+E prawa jazdy przeprowadzone przez egzaminatora (nr L-107), w trzech stwierdzono błędy w arkuszu przebiegu egzaminu i tak: w arkuszu z 10 stycznia 2019 r. egzaminator wpisał błąd w pkt 33 zamiast w pkt 34, z 15 stycznia – brakowało oceny pkt 10, natomiast w arkuszu z 17 stycznia 2019 r. egzaminator wpisał złą godzinę zakończenia części praktycznej egzaminu w ruchu drogowym. Egzaminator nadzorujący ponownie pouczył egzaminatora o obowiązku przestrzegania przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy.

(akta kontroli tom I str. 259-262)

- e) Spełnianie przez egzaminatorów przeprowadzających egzaminy państwowe niezbędnych wymagań.

W protokołach podano, iż odbyło się to poprzez sprawdzenie „*teczek osobowych wszystkich egzaminatorów zatrudnionych w Ośrodku*”, (odpowiednio 22 i 31 teczek egzaminatorów). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

- f) Pozostała działalność ośrodka związana z przeprowadzaniem egzaminów państwowych.

Do protokołów kontroli kontrolujący dołączyli informacje o pozostałej działalności prowadzonej przez Ośrodki. Ośrodki udostępniały place manewrowe na jazdy próbne oraz wynajmowały powierzchnię użytkową podmiotom zewnętrznym.

(akta kontroli tom I str. 221-265, 321-346)

Analizie poddano również trzy losowo wybrane protokoły kontroli problemowych wraz z dokumentacją, podczas których kontrolujący sprawdzili prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych na prawo jazdy, a w jednym przypadku także wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Nieprawidłowości nie stwierdzono podczas kontroli WORD w Przemysłu przeprowadzonej we wrześniu 2019 r., w trakcie której sprawdzono sposób przeprowadzania części praktycznej sześciu egzaminów na kat. B prawa jazdy, z tego dwóch na placu manewrowym oraz czterech na placu manewrowym i w ruchu drogowym.

(akta kontroli tom I str. 278-290)

Podczas kontroli WORD w Rzeszowie przeprowadzonej w kwietniu 2018 r. kontrolujący sprawdzili prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych oraz wykonanie zaleceń pokontrolnych po ostatniej kontroli problemowej z października 2017 r.

Sprawdzono dokumentację z pouczeń egzaminatora R-037 dot. obowiązku przestrzegania przepisów ruchu drogowego i przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy oraz dokumentację kontroli wewnętrznej z grudnia 2017 r. Sprawdzono też dokumentację pouczeń egzaminatora nr R-268 z przestrzegania przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy, w szczególności z obowiązku „ustnego podawania numeru rejestracyjnego pojazdu egzaminacyjnego, w którym nie jest rejestrowany numer rejestracyjny”. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Kontrolujący przeprowadzili też kontrolę ośmiu egzaminów praktycznych na prawo jazdy kat. B, z tego dwóch na placu manewrowym i sześciu na placu manewrowym i w ruchu drogowym oraz pobrali cztery nagrania audio-wideo z przebiegu egzaminów praktycznych na prawo jazdy kat. B. Po przeglądnięciu nagrań kontrolujący stwierdzili, iż w egzaminie z dnia:

- 17.04.2018 r. egzaminator (nr uprawnień R-178) nie wskazał w arkuszu przebiegu części praktycznej egzaminu wykonania zadania „parkowanie prostopadłe – wjazd przodem i wjazd tyłem”, błędnego wykonania zadania „wykonanie manewru zmiany kierunku jazdy w lewo” oraz błędu polegającego na ustawieniu pojazdu do skrętu w lewo na drodze jednokierunkowej po prawej stronie jezdni. Stwierdzono też nieprawidłowe wskazanie wykonania zadania „hamowanie od prędkości, co najmniej 50 km/h do zatrzymania we wskazanym przez egzaminatora miejscu”, gdyż egzaminator nie wskazał miejsca do zatrzymania,

- 21.04.2018 r. sprzeczne z przepisami drogowymi, ponaganie osoby zdającej do dynamicznej jazdy w obrębie przejścia dla pieszych, wskutek czego zdający zwiększył prędkość pojazdu przed znakiem D-6, co stworzyło sytuację zagrażającą bezpieczeństwu pieszych. Według kontrolujących zdający widząc przejście dla pieszych prawidłowo zmniejszył prędkość pojazdu, aby zachować szczególną ostrożność. Stwierdzono też nieprawidłowe wskazanie wykonania zadania „hamowanie od prędkości, co najmniej 50 km/h do zatrzymania we wskazanym przez egzaminatora miejscu”, gdyż egzaminator nie wskazał miejsca do zatrzymania.

W zaleceniach pokontrolnych skierowanych do dyrektora WORD, Marszałek polecił pouczyć egzaminatorów o obowiązku przestrzegania przepisów ruchu drogowego i przepisów egzaminacyjnych na prawo jazdy, a także zalecił wykonanie dodatkowych kontroli wewnętrznych z przeprowadzonych części praktycznej egzaminów (po trzy dla egzaminatora) oraz przesłać wyniki tych kontroli.

W odpowiedzi dyrektor WORD poinformował o pouczeniu egzaminatorów przez egzaminatora nadzorującego oraz o przeprowadzonych kontrolach części praktycznej egzaminu na prawo jazdy. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

(akta kontroli tom I str. 266-277)

W listopadzie 2019 r. sprawdzono prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych przez WORD w Krośnie. Na placu manewrowym i w ruchu drogowym sprawdzono przebieg trzech egzaminów na kat. B prawa jazdy. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrolujący pobrali również sześć zapisów audio-wideo z przebiegu egzaminów praktycznych na kat. B i C prawa jazdy, kserokopie arkuszy z przebiegu egzaminów oraz listy osób zakwalifikowanych na egzamin.

Podczas przeglądu nagrań z egzaminu na kat. B prawa jazdy stwierdzono, iż egzaminator (nr R-107) nie poinformował niezwłocznie zdającej o nieprawidłowo wykonanym zadaniu nr 13 „przejazd przez torowisko tramwajowe i kolejowe” określonym w Tabeli nr 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie egzaminowania. Egzaminator wskazał błąd w arkuszu przebiegu części praktycznej egzaminu, a osoba egzaminowana informację o błędzie uzyskała dopiero podczas omawiania negatywnego wyniku egzaminu. Jak wynikało z zapisu audio-wideo egzaminator nie był pewny, co do upewnienia się przez osobę egzaminowaną o możliwości przejazdu przez przejazd kolejowy, ponieważ według niego odbyło się to „nieśmiało”.

W zaleceniach z maja 2020 r. Marszałek polecił dyrektorowi WORD w Krośnie pouczyć egzaminatora oraz przeprowadzić kontrole trzech losowo wybranych negatywnych egzaminów z części praktycznej na kat. B prawa jazdy.

W czerwcu dyrektor poinformował o wykonaniu zaleceń pokontrolnych

(akta kontroli tom I str. 291-314)

Prawidłowość przeprowadzania części praktycznej egzaminów na prawo jazdy, kontrolujący sprawdzili w oparciu o zgodność z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, ustawy o kierujących pojazdami i rozporządzenia w sprawie egzaminowania. Z protokołów kontroli problemowych nie wynikało aby podczas tych kontroli wykonano i udokumentowano wszystkie czynności określone w tych przepisach.

(akta kontroli tom I str. 266-314)

Marszałek przeprowadził dwie kontrole doraźne.

We wrześniu 2019 r. skontrolował WORD w Krośnie. Kontrolę przeprowadził po otrzymaniu informacji od przewodniczącego Komisji Międzyzakładowej Nr 60 NSZZ Solidarność 80 w Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego w Łodzi, o nieprawidłowościach związanych z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy. Z informacji wynikało m.in., że niektórzy egzaminatorzy przeprowadzali częściej egzaminy na kategorii A, C, C+E i D prawa jazdy, niż pozostali. Dochodzić też miało do ingerowania w proces losowania poprzez ręczne przydzielanie egzaminatorom egzaminów na cały dzień (przydzielanie z wyprzedzeniem) oraz do anulowania losowań egzaminów.

Kontrolujący sprawdzili zasady przeprowadzania części praktycznej egzaminów na prawo jazdy za lata 2018 – 2019 r. w zakresie posiadanych kategorii do egzaminowania przez egzaminatorów, przydzielonych im egzaminów na ww. kategorii prawa jazdy, liczbę egzaminów przydzielonych ręcznie, a także informacje o nieobecności w pracy egzaminatorów w I półroczu 2019 r.

Po analizie tych informacji, akt osobowych egzaminatorów i wyjaśnień dyrektora Ośrodka oraz egzaminatora koordynatora, kontrolujący stwierdzili brak uchybień w zakresie ingerencji w proces losowania. Ingerencja w proces losowania w zakresie ręcznego przydzielania egzaminatorom egzaminów na cały dzień i anulowania losowań egzaminów była dopuszczalna w świetle przepisów egzaminacyjnych. W latach 2018 – 2019 (I połowa) egzaminatorzy przeprowadzali egzaminy praktyczne na kategorii A, C, C+E i D prawa jazdy w zależności od posiadanych i uzyskanych uprawnień do egzaminowania

(akta kontroli tom I str. 123-151)

W listopadzie 2020 r. (po wniosku dyrektora Ośrodka o unieważnienie wyniku egzaminu teoretycznego na kategorię B prawo jazdy), przeprowadzono kontrolę doraźną WORD w Przemyślu. Inspektor Oddziału w protokole podał, iż kontrolę przeprowadzono „zgodnie z § 4.1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1325)”, którego w przywołanym rozporządzeniu nie było.

We wrześniu 2020 r. Marszałek otrzymał informację, że w dniu 13 czerwca 2020 r. egzaminator (nr R-119) przeprowadził w Ośrodku egzamin teoretyczny na kat. B prawa jazdy zaplanowany dla Szymona R., a do którego „przystąpił” Jakub B.

Na podstawie historii egzaminowania kandydatów, wpłat za egzaminy i wydruków zdarzeń pobranych z systemu teleinformatycznego, kontrolujący stwierdził, iż zdarzenie takie miało miejsce.

Decyzją z 23 listopada 2020 r.²⁸ Marszałek na podstawie przepisu art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami, unieważnił część teoretyczną egzaminu na prawo jazdy kategorii B zaplanowanego dla Szymona R., a do którego przystąpił Jakub B.

(akta kontroli tom I str. 152- 201)

Analiza siedmiu protokołów kontroli wykazała, iż protokół kontroli kompleksowej przekazano dyrektorowi WORD w Tarnobrzegu po ponad pięciu miesiącach od zakończenia czynności kontrolnych.

(akta kontroli tom I str. 126-201, 221-346)

Według dyrektora Departamentu Joanny Szozda przyjęty sposób sprawowania nadzoru wpływał na poprawę sposobu egzaminowania w obszarach nie objętych przepisami prawa, tj. na relacje egzaminator osoba egzaminowana, poprawę jakości przeprowadzanych egzaminów przez egzaminatorów czy jednolitej interpretacji przepisów i sposobu wykonania zadań.

Podczas sprawowania nadzoru przez Marszałka nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych zauważono problemy występujące w procesie egzaminowania na prawo jazdy polegające na niejasnym brzmieniu przepisów egzaminacyjnych, tj.

- nie określenie początku i końca praktycznego egzaminu na prawo jazdy, co ma zasadnicze znaczenie z uwagi na ocenę wykonywania zadań egzaminacyjnych ponieważ nie wskazano w przepisach, czy po ogłoszeniu wyniku egzaminu (negatywnego) dalsze zadania są oceniane i czy mają wpływ na jego wynik. Brak spójności pomiędzy brzmieniem § 23 rozporządzenia w sprawie egzaminowania, a tabelą nr 7 Załącznika nr 2 do tego rozporządzenia. Tabela nr 7 Załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie egzaminowania wskazuje 27 zadań egzaminacyjnych, natomiast arkusz z części praktycznej egzaminu, stanowiący załącznik nr 5 do ww. rozporządzenia posiada 34 pozycje, z czego pierwszych 27 odpowiada zadaniom egzaminacyjnym, a pozycje 28 do 34 arkusza mają charakter punktów technicznych, a nie egzaminacyjnych. Aktualne orzecznictwo wskazuje, że są to zadania egzaminacyjne. W wyroku Sądu Administracyjnego w Rzeszowie²⁹ wskazano, że nie jest to sprzeczne z przepisami prawa, a przyporządkowanie zachowania osoby egzaminowanej jako błąd w wykonaniu dwóch zadań egzaminacyjnych (zrównując tym samym punkty od 28 do 34 arkusza egzaminu do zadań egzaminacyjnych), jest sprzeczne z zasadą „*ne bis in idem*”:

- braku obowiązku ustawowego nagrywania innych egzaminów niż na kat. B prawa jazdy, a także nienagrywania przebiegu egzaminu z tyłu pojazdu oraz w kabinie

²⁸ DT-III.8041.104.2020.MS.

²⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 23 czerwca 2021 r., znak II SA/Rz 552/21).

pojazdu na deskę rozdzielczą. Nie ma też możliwości weryfikacji nagrań egzaminów z pojazdów bez sprzęgła, jeżeli nie są to pojazdy Ośrodków lub z pojazdu osoby niepełnosprawnej wymagającej jego przystosowania do rodzaju schorzenia (ustawodawca tego nie przewidział). Dużym utrudnieniem jest też niska jakość zapisów audio-wideo z przebiegu egzaminu oraz brak sankcji za takie nagrania;

- posiadania przez egzaminatorów charakteru strony w postępowaniu o unieważnienie egzaminu. Rozstrzygnięcia sądów i samorządowych kolegiów odwoławczych prowadzą – jak wyjaśniła dyrektor – do niejasnych, niespójnych i rozbieżnych interpretacji;

- braku nagrywania egzaminów wewnętrznych przeprowadzanych w OSK, co umożliwiłoby skontrolowanie i zobrazowanie przygotowania kandydata na kierowcę;

- braku sankcji za nieinformowanie przez egzaminatorów o zmianie danych znajdujących się w ewidencji egzaminatorów;

- braku cyklicznych spotkań i szkoleń dla pracowników zajmujących się nadzorem nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych.

Marszałek w ramach zadań związanych z nadzorem nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych, w szczególności podczas rozpatrywania skarg weryfikował zachowania i postawy egzaminatorów, a negatywne uwagi przekazywał dyrektorom WORD.

Marszałek nie ma prawnych możliwości weryfikowania wiedzy i umiejętności egzaminatorów, może jedynie wysłać na egzamin sprawdzający kwalifikacje ale po uprzednim skreśleniu z ewidencji i stwierdzeniu rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania. Skreślenie egzaminatora jest praktycznie niemożliwe z uwagi na przyjęte orzecznictwo. Jakość egzaminów można poprawić poprzez weryfikację egzaminatorów pod kątem ich predyspozycji i zdrowia, co zwiększyłoby możliwość doboru egzaminatorów o wysokich zdolnościach interpersonalnych oraz rzetelnego podejścia do egzaminów.

(akta kontroli tom I str. 347-352)

1.4. W okresie objętym kontrolą Marszałek, w ramach działań nadzorczych nie zawieszał przeprowadzania egzaminów państwowych w sytuacjach, o których mowa w art. 70 ustawy o kierujących pojazdami, tj. gdy nadzorowane przez niego Ośrodki nie spełniały wymagań dotyczących wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego lub jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono rażące uchybienia w zakresie zgodności egzaminu z wymaganiami określonymi w ustawie o kierujących pojazdami i przepisach wydanych na podstawie art. 66 tej ustawy, w tym również w zakresie kwalifikacji osób przeprowadzających egzamin.

Analiza siedmiu protokołów z kontroli (dwóch kompleksowych, trzech problemowych i dwóch doraźnych) wykazała, iż Marszałek w trzech z nich stwierdził nieprawidłowości w przeprowadzaniu egzaminów państwowych, a tylko w jednym zalecił podjęcie działań naprawczych.

(akta kontroli tom I str. 126-201, 221- 263-314, 321-346, 353-354)

1.5. Na podstawie dokumentacji pięciu kontroli przeprowadzonych we wszystkich Ośrodkach nadzorowanych przez Marszałka, kontrolerzy Urzędu stwierdzili osiem przypadków nieprawidłowości w przeprowadzaniu egzaminów państwowych. Marszałek w takich sytuacjach za wyjątkiem przypadku potwierdzonego w trakcie kontroli doraźnej WORD w Przemysłu nie unieważniał egzaminu państwowego na podstawie art. 72 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami, lecz kierował do dyrektorów zalecenia pokontrolne, a w przypadku WORD w Tarnobrzegu zalecenia pokontrolne w celu podjęcia działań naprawczych.

Stwierdzone przez Marszałka nieprawidłowości w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych w nadzorowanych Ośrodkach, przedstawiono w pkt 1.3. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 126-201,263-314, 321-346)

W okresie objętym kontrolą Marszałek wydał 28 decyzji unieważniających egzaminy państwowe na prawo jazdy, z tego pięć w 2018 r., trzy w 2019 r. oraz po 10 w latach 2020 – 2021 r. (do 30 września). Spośród tych decyzji siedem dotyczyło unieważnienia egzaminu przeprowadzonego w WORD Krosno, dwa w WORD w Przemyślu, osiem w WORD w Rzeszowie i 11 w WORD w Tarnobrzegu.

(akta kontroli tom I str. 355-358)

Losowa analiza pięciu decyzji unieważniających egzamin państwowy wykazała, iż Marszałek w dwóch przypadkach unieważnił egzamin³⁰, ponieważ przystąpiła do niego osoba w stosunku, do której prawomocnym wyrokiem sądu został orzeczony, zakaz prowadzenia pojazdów. Unieważnienie egzaminu nastąpiło po otrzymaniu stosownej informacji przez Marszałka (art. 72 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 50 ust. 2 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami).

W przypadku trzech decyzji, Marszałek unieważnił egzamin państwowy w oparciu o zapisy art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami.

Decyzją DT.III.8041.104.2020.MS Marszałek unieważnił część praktyczną egzaminu na prawo jazdy kat. B, do którego przystąpiła inna osoba niż powinna.

Decyzją DT.II.8041.1.23.2021.MS Marszałek unieważnił część praktyczną egzaminu na kat. C prawo jazdy, ponieważ egzaminator naruszył postanowienia § 28 ust. 1 pkt 2 lit a rozporządzenia w sprawie egzaminowania, a ujawnione nieprawidłowości miały wpływ na jego wynik (zdająca dwukrotnie nieprawidłowo wykonała zadanie egzaminacyjne).

Decyzją DT-II.8041.80.2021.MS Marszałek unieważnił część praktyczną egzaminu na prawo jazdy kat. C+E przeprowadzonego 16 sierpnia 2021 r. w WORD w Tarnobrzegu, ponieważ pojazd egzaminacyjny zahaczył o szlaban, a egzaminator nie dokonał interwencji i nie przerwał egzaminu.

(akta kontroli str. tom I str. 359)

Według dyrektora Departamentu w okresie objętym kontrolą „*nie zachodziły przesłanki do powiadamiania Zarządu*” o wynikach kontroli dotyczących działalności Ośrodków w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych na prawo jazdy. W związku z powyższym nie występował do Zarządu o odwołanie dyrektorów WORD (art. 67 ust. 1 pkt 7 ustawy o kierujących oraz art. 118 ustawy o ruchu drogowym).

1.6. W okresie objętym kontrolą do Marszałka wpłynęło 141 skarg na przeprowadzanie egzaminów państwowych, z tego 25 w 2018 r., 37 w 2019 r., 41 w 2020 r. i 38 w 2021 r. (do 30 września).

Najwięcej skarg, tj. odpowiednio 50 i 48 dotyczyło działalności WORD w Krośnie i Tarnobrzegu, 33 – WORD w Rzeszowie, a 10 – WORD w Przemyślu.

Jako zasadne Marszałek uznał 17 spośród nich, z tego siedem na działalność WORD w Tarnobrzegu oraz po pięć na działalność WORD w Krośnie i Rzeszowie.

(akta kontroli tom I str. 355- 358, 372-376)

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż analizy skarg na przebieg egzaminu państwowego na prawo jazdy przeprowadzano na bieżąco. Prowadzono je pod kątem prawidłowości przeprowadzania egzaminu i sytuacji drogowych, których skarga dotyczyła jak i skarg na egzaminatorów przeprowadzających egzaminy na prawo jazdy. Analiza skarg wskazywała kierunek i przedmiot kontroli w Ośrodkach. Podczas

³⁰ DT.II.8041.111.2019.MS z 5.02.2020 r. i DT.8041.66.2021.MS z 9.08.2021 r.

kontroli pobierano nagrania audio-wideo z przebiegu egzaminu na prawo jazdy i weryfikowano poprawność prowadzenia egzaminów przez egzaminatorów.

(akta kontroli tom I str. 377-379)

Zdający egzamin państwowy na prawo jazdy złożyli łącznie 141 skarg dotyczących przebiegu egzaminu. W wyniku rozpatrzenia tych skarg Marszałek w 17 przypadkach uznał skargę za zasadną i na podstawie art. 72 ust. 1 ustawy o kierujących unieważnił dziewięć egzaminów³¹.

Ośrodki przekazywały skargi wraz z kompletem dołączonych kopii materiałów audio-video, arkuszy ocen, wyjaśnieniami egzaminatorów oraz opiniami egzaminatorów nadzorujących. W dwóch przypadkach WORD w Tarnobrzegu nie dołączył do akt sprawy opinii egzaminatora nadzorującego. Pięć spraw zostało przekazanych przez Ośrodki w terminie przekraczającym czternastodniowy termin (o cztery do 46 dni).

W ramach czynności kontrolnych NIK, dokonano przeglądu wszystkich skarg, z czego szczegółowej analizie poddano 80 z nich. Dyrektorzy WORD za wyjątkiem pięciu skarg, przesłali je w terminie 14 dni od daty złożenia. Skargi były kompletne.

W pięciu z siedemnastu wyżej wymienionych przypadków, egzaminator przyznał się do popełnionego błędu, potwierzonego przez egzaminatora nadzorującego. W jednym przypadku egzaminator nadzorujący nie zajął jednoznacznego stanowiska opisując jedynie, co jego zdaniem w ocenie było niewłaściwe.

W trzech przypadkach egzaminator podtrzymał swoją wcześniejszą ocenę, z czego w jednym egzaminator nadzorujący uznał ją za niewłaściwą.

W 136 sprawach, Marszałek nie znalazł podstaw do uwzględnienia skargi.

W 23 przypadkach skarżący podnosili nieodpowiednie zachowanie egzaminatora, które ich zdaniem przyczyniło się do błędnie podjętych decyzji podczas jazdy skutkujących negatywną oceną. Szerszy opis został zawarty w sekcji stwierdzonych nieprawidłowości.

W czterech sprawach egzaminator nadzorujący uznał ocenę egzaminatora za nieprawidłową, w dwóch nie załączono opinii egzaminatora nadzorującego.

W 27 przypadkach egzaminator nadzorujący nie potrafił zająć stanowiska. Wśród tych opinii, w trzech przypadkach egzaminatorzy nadzorujący potwierdzili fakty wskazane przez osoby skarżące, co do niesprawiedliwej oceny, tj. słabej widoczności znaku drogowego, niestosownego zachowania egzaminatora, świateł ustawionych przez osobę egzaminowaną adekwatnie do warunków pogodowych uwidocznionych na nagraniu audio-wideo oraz niejasnych wskazówek egzaminatora.

W aktach spraw przedłożonych na potrzeby kontroli NIK, zalegało pismo osoby egzaminowanej³² noszące znamiona skargi na wyniki egzaminów. Marszałek nie wydał w tej sprawie rozstrzygnięcia administracyjnego, pismem poinformował stronę skarżącą wyjaśniając przesłanki jej oddalenia.

W dwóch przypadkach oddalonych skarg, egzaminator nadzorujący uznał ocenę za surową, lecz właściwą. W obu przypadkach, egzaminator skierował kandydatów na kierowców na skrzyżowanie w kształcie litery T następnie wydał polecenie zawracania. Skarżący podnosił, iż manewr zawracania nie był możliwy do wykonania w tym miejscu ze względu na oznaczenie poziome w postaci linii ciągłej i tym samym egzaminator nie powinien był wydać takiego polecenia. Istotne znaczenie miało tutaj, iż takie oznakowanie drogi przez zarządcę drogi, miało za zadanie uniemożliwić

³¹ Akta sprawy DT-II.8041.1.15.2021.MS zostały przekazane do SKO, w związku, z czym nie dokonano ich analizy.

³² DT-II.8041.1.6.2020.MS.

wykonywanie manewru zawracania przez kierowców ze względu na występujące w przeszłości kolizje drogowe. Egzaminator nadzorujący podjął w tej sytuacji decyzję o przeprowadzeniu eksperymentu procesowego. Podczas eksperymentu, egzaminator oraz kierownik Wydziału Nadzoru wykonali łącznie sześć prób prawidłowego manewru zawracania na tym skrzyżowaniu. Tylko jedna z nich zakończyła się w sposób nie wchodzący w kolizję z przepisami ruchu drogowego. Na tej podstawie, egzaminator nadzorujący uznał, iż ocena egzaminatora była „surowa lecz właściwa”, gdyż manewr był możliwy do wykonania. W swojej opinii zaznaczył jednocześnie, iż zwróci uwagę egzaminatorom, aby nie kierowali więcej w to miejsce kandydatów na kierowców podczas odbywania egzaminu państwowego.

(akta kontroli tom I str. 355-358, 372-376, akta kontroli tom II str. 132-260)

1.7. W okresie objętym kontrolą Marszałek prowadził kwartalne analizy zdawalności osób egzaminowanych w nadzorowanych Ośrodkach, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami.

Zajmował się tym pracownik Oddziału, który analizy prowadził w cyklach kwartalnych, półrocznych lub rocznych dla wszystkich Ośrodków.

Analizę zdawalności osób egzaminowanych w Ośrodkach, pracownik Oddziału prowadził z wykorzystaniem programu Excel po otrzymaniu kwartalnych informacji od dyrektorów Ośrodków.

Z wykazu sporządzonego przez pracownika Oddziału wynikało, iż w 2018 r. najwięcej egzaminów państwowych na prawo jazdy przeprowadził WORD w Rzeszowie, tj. 67.681, w tym 39.153 praktycznych, następnie WORD w Tarnobrzegu 46.855 (27.410 praktycznych), WORD w Krośnie – 40.740 (25.294) i WORD w Przemyśle – 20.110, w tym 12.051 egzaminów praktycznych.

W 2019 r. WORD w Rzeszowie przeprowadził 62.994 egzaminy, w tym, 37.604 praktycznych, WORD w Tarnobrzegu – 43.362 (25.902 praktycznych), WORD w Krośnie – 38.875 (25.235), natomiast WORD w Przemyśle odpowiednio 18.326 i 10.946 egzaminów.

W 2020 r. WORD w Rzeszowie przeprowadził 47.792 egzaminy, w tym 27.018 praktycznych, WORD w Tarnobrzegu odpowiednio 35.947 i 21.467, WORD w Krośnie 30.808 i 18.719, zaś WORD w Przemyśle 15.397 i 9.341.

W 2021 r. (do 30 września) najwięcej egzaminów przeprowadził WORD w Rzeszowie, tj. 45.105, w tym 26.693 praktycznych, WORD w Tarnobrzegu odpowiednio 33.480 i 20.886, WORD w Krośnie 27.593 i 17.329 zaś WORD w Przemyśle 12.948 i 7.232.

(akta kontroli tom I str. 52-58,380-383)

Średnia zdawalność w czterech Ośrodkach dla części teoretycznej i części praktycznej egzaminu państwowego na prawo jazdy wynosiła odpowiednio 58,85% i 41,86% w 2018 r., 59,54% i 42,64% w 2019 r., 63,16% i 44,54% w 2020 r. oraz 60,14% i 43,35% za III kwartały 2021 r.

Najwyższy i najniższy wskaźnik zdawalności części teoretycznej egzaminu państwowego na prawo jazdy uzyskał odpowiednio w 2018 r. WORD w Krośnie – 59,33% i WORD w Przemyśle – 56,55%, w 2019 r. WORD w Rzeszowie – 60,26% i WORD w Przemyśle – 57,29%, w 2020 r. WORD w Rzeszowie – 64,62% i WORD w Przemyśle – 60,16%, natomiast w 2021 r. (do 30 września) WORD w Krośnie – 60,95% i WORD w Przemyśle – 56,67%.

W latach 2018 – 2019 najwyższy wskaźnik zdawalności części praktycznej egzaminu państwowego na prawo jazdy uzyskał WORD w Tarnobrzegu – 45,35% i 45,20% zaś najniższy wskaźnik WORD w Krośnie – 35,32% i 37,72%.

W 2020 r. najwyższy i najniższy wskaźnik zdawalności uzyskał odpowiednio WORD w Rzeszowie – 46,96% i WORD w Krośnie – 41,52%.

W 2021 r. (do 30 września) najwyższy wskaźnik zdawalności części praktycznej egzaminów osiągnął WORD w Przemyślu – 46,99%, zaś najniższy, tj. 38,29% WORD w Krośnie.

(akta kontroli tom I str. 384-388)

Dyrektor Departamentu Joanna Szozda wyjaśniła, iż analizy zdawalności osób egzaminowanych i egzaminatorów dokonywano na bieżąco po otrzymaniu kwartalnych, półrocznych i rocznych informacji o zdawalności. Wnioski z analiz wykorzystywano przy planowaniu i przeprowadzaniu kontroli. Analizując informacje zwracano szczególną uwagę na egzaminatorów, u których zdawalność egzaminów w części praktycznej w znacznym stopniu odbiegała od średniej zdawalności w danym Ośrodku. Ww. wyjaśniła, iż nie było potrzeby cyklicznego kontrolowania tego samego egzaminatora podczas każdej kontroli ponieważ mogło to być odebrane jako celowe działanie,

Według dyrektora do zadań egzaminatora nadzorującego i egzaminatora koordynującego było bieżące śledzenie zdawalności osób egzaminowanych u poszczególnych egzaminatorów jak również zdawalności Ośrodka.

Marszałek nie podejmował działań w zakresie wyjaśniania przyczyn najniższych i najwyższych statystyk zdawalności osób egzaminowanych i egzaminatorów zatrudnionych w Ośrodkach na terenie województwa, ponieważ statystyki zdawalności wszystkich czterech Ośrodków znajdowały się w średnich wartościach zdawalności ośrodków egzaminowania z terenu innych województw.

Marszałek nie miał dostępu do statystyk wyników egzaminów w systemach egzaminacyjnych WORD.

Marszałek nie dysponował informacjami o średniej zdawalności w ośrodkach egzaminowania zlokalizowanych w innych województwach. Otrzymywał natomiast pojedyncze informacje o zdawalności egzaminów przeprowadzanych przez egzaminatorów zatrudnionych w innych ośrodkach, ale wpisanych do jego ewidencji. Informacje takie w 2019 r. i 2021 r. otrzymał z Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego Katowicach, Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Nowym Sączu i Dolnośląskiego Ośrodka Ruchu Drogowego we Wrocławiu.

(akta kontroli tom I str. 389-443, 469-476)

1.8. W latach 2018 – 2021 (do 30 września) Marszałek nie korzystał z możliwości, o której mowa w art. 67 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami. Nie występował do Policji i nie współpracował z jej funkcjonariuszami³³ podczas kontroli sprawdzających prawidłowość przeprowadzania praktycznej części egzaminu państwowego w ruchu drogowym, tj. kontroli stanu technicznego i dokumentów pojazdu egzaminacyjnego, sprawności urządzenia nagrywającego podczas egzaminu, dokumentów i trzeźwości egzaminatora, w tym posiadania przez niego w trakcie egzaminu ważnej legitymacji, trzeźwości zdającego jak i dokumentów potwierdzających jego tożsamość.

Z informacji Komendy Miejskiej Policji w Krośnie wynikało, iż były wykonywane czynności na terenie WORD w Krośnie z udziałem uczestników ruchu będących w trakcie praktycznej części egzaminu państwowego. Odbywało się to w formie interwencji policyjnej lub kontroli drogowej.

Z kolei Komenda Miejska Policji w Rzeszowie poinformowała, że występowały zgłoszenia, w których egzaminatorzy mieli wątpliwości, co do stanu trzeźwości osób zdających część praktyczną egzaminu na prawo jazdy. Na podstawie tych zgłoszeń, kierowano patrol w celu skontrolowania stanu trzeźwości. Miało to miejsce 9 marca 2021 r. kiedy egzaminator zgłosił, że osoba która przystąpiła do egzaminu

³³ Informacje uzyskane z Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

praktycznego na prawo jazdy, mogła znajdować się pod wpływem alkoholu. Egzaminator przerwał egzamin na placu manewrowym WORD w Rzeszowie, a wezwany na miejsce patrol po przebadaniu analizatorem wydechu potwierdził, iż osoba odbywająca egzamin znajdowała się w stanie po użyciu alkoholu.

Ostatni raz Marszałek współpracował z Policją w listopadzie 2016 r., tj. podczas kontroli problemowej przeprowadzonej w WORD w Przemyślu. Kontrolę prawidłowości przeprowadzania części praktycznej egzaminu państwowego oraz wyposażenia i stanu technicznego pojazdów egzaminacyjnych przedstawiciele Marszałka przeprowadzili wspólnie z trzema funkcjonariuszami z Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Sprawdzono prawidłowość przeprowadzania części praktycznej pięciu egzaminów w ruchu drogowym na kategorię B prawa jazdy, stan techniczny (wyposażenie) pojazdów egzaminacyjnych oraz stan trzeźwości zdających i egzaminatorów.

Kontrola wykazała, iż egzaminatorzy posiadali prawa jazdy, dowody rejestracyjne pojazdów wraz z dokumentami ubezpieczenia, ważne legitymacje, listy osób zakwalifikowanych na egzamin oraz na bieżąco wypełniali arkusze przebiegu egzaminu.

Pojazdy egzaminacyjne były odpowiednio oznakowane oraz posiadały dodatkowe wyposażenie, o którym mowa w § 43 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia³⁴.

Na ich wyposażeniu były urządzenia rejestrujące, o których mowa w art. 54. ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami oraz w § 7 rozporządzenia w sprawie egzaminowania. Kamery rejestrowały obraz widoczny z przodu przez szybę pojazdu egzaminacyjnego oraz umożliwiały podgląd rejestrowanego obrazu. Nośniki zapisów audio-wideo były osłonięte blaszanymi obudowami, co uniemożliwiało ingerencję w informatyczne nośniki danych.

Badaniem na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu poddano egzaminatorów przeprowadzających egzamin oraz osoby zdające. U wszystkich stwierdzono brak zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu.

Dyrektor Departamentu Joanna Szozda wyjaśniła, iż podczas wspólnej kontroli prowadzonej z funkcjonariuszami Policji zauważono u osób kontrolowanych (zdających i egzaminatorów) – „*duży stres i dyskomfort psychiczny*”.

Według ww. jedynymi czynnościami kontrolnymi, które nie były realizowane przez przedstawicieli Marszałka, a były przeprowadzane w trakcie wspólnych kontroli było sprawdzenie trzeźwości egzaminatora i osoby zdającej oraz stanu technicznego pojazdu egzaminacyjnego.

Przyjęto zasadę, iż kontrole z funkcjonariuszami Policji będą przeprowadzane sporadycznie w zależności od zdarzeń i występujących przesłanek. Wspólne kontrole miały być przeprowadzane zwłaszcza podczas kontroli kompleksowych oraz gdy pojawią się przesłanki uzasadniające udział funkcjonariuszy Policji. Według dyrektora, podczas kontroli przeprowadzanych w latach 2018 – 2019, brak było takich przesłanek, a w 2021 r. kontroli nie przeprowadzano ze względu na wprowadzony stan epidemiologiczny.

Na wniosek Policji, Marszałek w listopadzie 2019 r. udostępnił dane dot. egzaminatorów zatrudnionych w Ośrodkach w latach 2018 – 2019 (do 31 października). Przekazał także informacje o zdawalności egzaminów u poszczególnych egzaminatorów zatrudnionych w Ośrodkach za III kwartał 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 444-468)

---

³⁴ rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia³⁴ (Dz. U. z 2015 r. poz. 305 ze zm.).

1.9. Z informacji dyrektora Departamentu Joanny Szozda wynikało, iż w okresie objętym kontrolą pracownicy Oddziału uczestniczyli (na zaproszenie dyrektorów) w warsztatach doskonalenia zawodowego egzaminatorów w WORD w Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu. Nie byli natomiast zapraszani i nie brali udziału w kursach/szkoleniach/ warsztatach dla instruktorów nauki jazdy i wykładowców „ze względu na brak przepisów regulujących zasady współpracy” z OSK.

Uczestniczyli w prelekcjach organizowanych przez Ośrodki w Rzeszowie, Przemyślu i Tarnobrzegu, w trakcie których omawiano najczęściej popełniane błędy przez egzaminatorów podczas przeprowadzania egzaminów państwowych na prawo jazdy, w tym wynikające z wpływających skarg.

Dotyczyło to m.in. sposobu sprawdzania tożsamości osoby egzaminowanej i zgodności danych osobowych z danymi zawartymi na liście osób zakwalifikowanych na egzamin, pozytywnego i negatywnego zachowania egzaminatorów, sposobu wydawania poleceń, realizacji zadania „przejazd przez torowisko tramwajowe i kolejowe” i „hamowanie do zatrzymania we wskazanym miejscu”, sposobu przekazywania informacji o nieprawidłowym wykonaniu zadania, omawiania przez egzaminatora błędów popełnionych przez osobę zdającą, a także ustawienia kamery i kontrolowania ciągłości nagrywania egzaminu oraz obowiązku aktualizowania danych w ewidencji egzaminatorów.

Pracownicy Oddziału sprawujący nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych uczestniczyli w warsztatach zorganizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego³⁵.

W warsztatach zorganizowanych w maju 2017 uczestniczyło dwóch pracowników. gdzie zaprezentowano aplikację „Marszałek” pozwalającą na pobieranie danych statystycznych, omówiono zmiany w przepisach wykonawczych do ustawy o kierujących pojazdami i projekt zmian rozporządzenia w sprawie kontroli word. Przedstawiono też wnioski z nadzoru sprawowanego przez marszałka nad wykonywaniem zadań związanych z nadzorem nad przeprowadzaniem egzaminów, w tym błędy popełniane przez egzaminatorów podczas egzaminów praktycznych, a także błędy zaobserwowane w nagraniach audio-wideo oraz na podstawie wpływających skarg. Omawiano skargi i analizy kwartalne w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku, zasady przerwania egzaminu prowadzonego niezgodnie z przepisami oraz unieważniania egzaminów na podstawie wyroków sądowych i bezpieczeństwa procesu egzaminowania.

W marcu 2019 r. pracownik Oddziału uczestniczył w warsztatach w trakcie, których przedstawiono m.in. problemy dot. sposobu przeprowadzania egzaminu, w tym ocenianie przez egzaminatora, przypadki zachowania i pożądane cechy osobowościowe egzaminatora, omówiono nowe wyzwania i zagrożenia podczas prowadzenia egzaminu (telefony komórkowe, inne urządzenia elektroniczne), a także błędy popełniane przez egzaminatorów. Przedstawiono również wnioski z nadzoru sprawowanego przez marszałka.

W lutym 2021 r. w Urzędzie Marszałkowskim zorganizowano warsztaty on-line pracowników urzędów marszałkowskich, sprawujących nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy.

W warsztatach udział wzięli pracownicy Oddziału. Poruszono m.in. kwestię egzaminu praktycznego na kategorię C+E prawa jazdy realizowanego z wykorzystaniem pojazdu członowego. Zwrócono uwagę na zbyt duży stopień trudności oraz niecelowość dydaktyczną niektórych zadań programu egzaminacyjnego w stosunku do obowiązujących kryteriów ocen oraz wymiary stanowisk egzaminacyjnych. Uczestnicy warsztatów uznali, iż w duchu urealniania egzaminu praktycznego

---

³⁵ Dalej: Urząd Marszałkowski.

konieczne jest rozważenie wprowadzenia zmian w obowiązującym programie na placu manewrowym i w ruchu drogowym, również w zakresie pozostałych kategorii prawa jazdy.

Szeroko dyskutowanym zagadnieniem były warunki i jakość pracy egzaminatorów w kontekście zmienionych od 1 stycznia 2020 r. przepisów § 13 rozporządzenia w sprawie egzaminowania. Szczególnie ważne z perspektywy organizacji egzaminów oraz pracy egzaminatorów, okazały się zmiany dotyczące planowania egzaminów, sposobu ich prowadzenia oraz losowego przydziału osób egzaminowanych do egzaminatorów.

W zakresie pytań egzaminacyjnych i ich wpływu na bezpieczeństwo ruchu drogowego wskazano potrzebę posiadania przez organ nadzoru swobodnego dostępu do aktualnej bazy pytań egzaminacyjnych. Zauważalnym problemem był bowiem brak informacji o dodawaniu lub usuwaniu pytań egzaminacyjnych.

Na podstawie dyskusji i spostrzeżeń wypracowano wnioski i rekomendacje, które dotyczyły:

- uproszczenia części zapisów § 13 rozporządzenia w sprawie egzaminowania. Za zasadne uznano określenie maksymalnej liczby egzaminów praktycznych zaplanowanych do przeprowadzenia przez egzaminatora, zaś za niecelowe – nadmierne regulacje w pozostałym zakresie,
- ponownej analizy celowości programu egzaminacyjnego w obszarach konkretnych zadań jak również kryteriów ocen oraz czasu trwania całego egzaminu. Najpilniejszą wydawała się potrzeba zmiany zadań „jazda pasem ruchu” oraz „parkowanie prostopadłe – wjazd tyłem” na kategorię C+E prawa jazdy,
- jak najszybszej zmiany umożliwiającej egzaminatorom przeprowadzanie egzaminów w zakresie wszystkich posiadanych uprawnień, co poza elementem „podtrzymania nawyków” powinno się przyczynić do realnego doboru osób egzaminowanych do egzaminatorów w sposób losowy,
- przeanalizowania obecnej formuły egzaminu teoretycznego w świetle jego wpływu na rozumienie i potrzebę stosowania zasad ruchu w kontekście kształtowania bezpiecznych postaw przyszłych klientów. Ciekawym pomysłem byłby podział egzaminu teoretycznego na dwie części, z czego celem pierwszej byłoby sprawdzenie znajomości zasad, drugiej zaś aplikacja w konkretnych sytuacjach (test ryzyka).

(akta kontroli tom I str. 206-220, 481-486)

1.10. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż w okresie objętym kontrolą administrator Centralnej Ewidencji Kierowców³⁶ nie przekazywał i nie udostępniał Marszałkowi informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez kierowców, którzy zdali egzamin państwowy na prawo jazdy w Ośrodkach. Marszałek nie posiadał też dostępu do CEK i nie miał możliwości pobierania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez kierowców. Brak było bowiem obowiązujących aktów wykonawczych do art. 67 ust. 2 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli tom I str. 477- 480)

1.11. Analiza siedmiu protokołów kontroli wraz z dokumentacją pokontrolną wykazała, iż w ramach przeprowadzanych kontroli Marszałek nie weryfikował sposobu realizacji zadań przez egzaminatorów nadzorujących jak i koordynujących, a także prawidłowości realizacji losowego doboru osób egzaminowanych do egzaminatorów i prawidłowości sporządzania analiz średniej zdawalności oraz składanych skarg w Ośrodkach.

---

³⁶ Dalej: CEK.

W trakcie kontroli doraźnej przeprowadzonej w 2019 r. w WORD w Krośnie kontrolujący sprawdzili sposób wykorzystania systemu teleinformatycznego do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy, w tym prawidłowość realizacji losowego doboru egzaminatorów. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

(akta kontroli tom I str. 126-201, 221-314, 321-346)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza dokumentacji pokontrolnej dwóch kontroli kompleksowych WORD w Tarnobrzegu i Rzeszowie wykazała, że podczas sprawdzania całokształtu działalności nie udokumentowano w sposób rzetelny spełnienia niżej wymienionych wymogów określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie egzaminowania i ustawy o kierujących pojazdami:
  - a) Spełnienia wszystkich warunków niezbędnych do przeprowadzenia egzaminów państwowych (§ 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie kontroli word), kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów, o których mowa w § 3 pkt 4 lit. g-i, § 5, § 13 ust. 1 i § 29 rozporządzenia w sprawie egzaminowania,
  - b) Prawidłowości prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem egzaminów państwowych (§ 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kontroli word), kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów, o których mowa w § 7 ust. 2, § 8, § 27 pkt 7, § 35 ust. 1 pkt 1 i 2, § 36, § 44, § 47 i § 59 rozporządzenia w sprawie egzaminowania oraz art. 62 ust. 5 ustawy o kierujących pojazdami,
  - c) Prawidłowości przeprowadzania części teoretycznej egzaminów (§ 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kontroli word), kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów określonych w § 18 ust. 1 i 4 i rozdziale 4 rozporządzenia w sprawie egzaminowania,
  - d) Prawidłowości przeprowadzania części praktycznej egzaminów (§ 5 ust. 4 rozporządzenia w sprawie kontroli word), kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów, o których mowa w art. 54 ust. 1 i ust. 6, art. 55 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami oraz § 12 ust. 3 i § 18 ust. 2 – 3 rozporządzenia w sprawie egzaminowania,
  - e) Spełnienia przez egzaminatorów przeprowadzających egzaminy niezbędnych wymagań (§ 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kontroli word), kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów wynikających z zapisu art. 63 ust. 1 pkt 1 – 3 i art. 63 ust. 3 – 6 ustawy o kierujących pojazdami,
  - f) Pozostałej działalności WORD związanej z przeprowadzaniem egzaminów (§ 5 ust. 6 rozporządzenia w sprawie kontroli word), kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów wynikających z przepisu art. 50 i art. 57 ustawy o kierujących pojazdami oraz § 7 ust. 4, § 14 – 16, § 34 ust. 3, § 40 i § 45 rozporządzenia w sprawie egzaminowania.

(akta kontroli str. tom I str. 221-265, 321-346)

2. Analiza trzech protokołów kontroli problemowych oraz dokumentacji pokontrolnej dotyczących prawidłowości przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych wykazała, iż w trakcie tych kontroli kontrolujący nie udokumentowali w sposób rzetelny spełnienia wymogów określonych w art. 54 ust. 1 i ust. 6, art. 55 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami oraz § 12 ust. 3 i § 18 ust. 2 – 3 rozporządzenia w sprawie egzaminowania.

(akta kontroli tom I str. 266-314)

Dyrektor Departamentu Joanna Szozda wyjaśniła, że ww. zagadnienia podlegały kontroli w zależności od możliwości kadrowych, czasowych, ponieważ pracownicy przeprowadzający kontrole w Ośrodkach wykonywali również inne obowiązki. W protokołach ujęto syntetycznie zagadnienia, zaś dokładna analiza dotyczyła przypadków, w których stwierdzono nieprawidłowości. Departament nie kontrolował części zagadnień, z uwagi na brak kompetencji ustawowych. Dotyczyło to: sposobu przechowywania książek ewidencji osób szkolonych, dzienników lekcyjnych, kart przeprowadzonych zajęć, a także prawidłowości zatrudniania egzaminatorów, wydawania im pieczętek i legitymacji oraz egzekwowania ich zwrotu w przypadku rozwiązania umowy. Nie sprawdzano też niezbędnych wymagań przez osoby prowadzące zajęcia na kursach kwalifikacyjnych dla egzaminatorów oraz prowadzenia zajęć praktycznych realizowanych w ramach 3 – dniowych warsztatów doskonalenia zawodowego egzaminatorów.

(akta kontroli tom I str. 210-220, 315-320)

3. Nieprzestrzeganie postanowień § 8 ust. 2 i § 10 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kontroli word.

Dokumentacja pokontrolna dołączona do pięciu protokołów kontroli, tj. listy osób zakwalifikowanych na egzamin czy kserokopie arkuszy przebiegu części praktycznej egzaminów nie były poświadczane za zgodność z oryginałem przez dyrektora Ośrodka lub upoważnioną przez niego osobę, zaś strony protokołu oględzin pojazdów egzaminacyjnych WORD w Tarnobrzegu (sporządzonego w postaci papierowej), nie były zaparafowane przez osoby podpisujące protokół.

(akta kontroli tom I str. 126-201, 221-346)

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że Ośrodki do protokołów kontroli nie wniosły zastrzeżeń.

(akta kontroli tom I str. 315-320)

4. Protokół z kontroli kompleksowej przekazano do podpisu dyrektorowo WORD w Tarnobrzegu po ponad pięciu miesiącach od zakończenia czynności kontrolnych.

(akta kontroli tom I str. 221-265, 321-346)

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że przepisy nie regulują terminu sporządzania protokołów z kontroli. Protokoły sporządzono w terminach możliwych do ich sporządzenia z uwagi na inne obowiązki służbowe pracowników zajmujących się kontrolami, naturalną ich absencją i „możliwościami produkcyjnymi kontrolujących”.

(akta kontroli tom I str. 487-489)

5. Brak podjęcia czynności wyjaśniających, a w następstwie nadzorczych dotyczących rozpatrzenia 23 skarg na przebieg egzaminów, w zakresie zachowania egzaminatorów.

Skarżący wnosili, iż sposób zachowania egzaminatorów przyczynił się do podjęcia błędnych decyzji podczas jazdy, skutkujących negatywną oceną z egzaminu. Marszałek w uzasadnianiu do zawiadomień oddalających skargi wskazywał, iż ocena zachowania egzaminatora w trakcie prowadzenia egzaminu nie leżała w jego kompetencji.

Marszałek wyjaśnił, iż zachowanie egzaminatora nie miało wpływu na wynik egzaminów praktycznych na prawo jazdy w sprawach będących przedmiotem tych skarg.

Zdaniem NIK ww. wyjaśnienia nie znajdują potwierdzenia w aktach badanych skarg. W aktach znajdowały się dokumenty dotyczące zachowania egzaminatorów w trakcie egzaminu, zarówno podnoszone przez skarżących, jak i egzaminatorów w składanych wyjaśnieniach. Pomimo tego, Marszałek nie badał zasadności skarg w zakresie zachowania egzaminatorów, ani wpływu tego zachowania na wynik egzaminów, stwierdzając w odpowiedziach na skargi, iż nie leżało to w jego kompetencji.

Marszałek przyjął iż nie był właściwy do oceny zachowania egzaminatorów w trakcie egzaminu, pomimo iż 22 grudnia 2017 r., wydał wytyczne, które w sposób szczegółowy wskazywały, jakie podejście pod względem interpersonalnym i merytorycznym powinien prezentować egzaminator.

Zdaniem NIK, ocena zachowania egzaminatora jest jednym z elementów oceny rękopisami należytego wykonywania powierzonych obowiązków, wymogu określonego w przepisie art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami.

Podobny pogląd przedstawił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 27 kwietnia 2020 r. I OSK 3879/18 stwierdzając, iż poza zakresem kontroli organu nadzorującego nie może być „sfera samego egzaminu, a konkretnie sposobu jego przeprowadzenia oraz postawy i działań egzaminatora w jego trakcie”.

Z tego względu Marszałek posiadał kompetencje do rozpatrywania skarg w zakresie zachowania egzaminatorów w trakcie egzaminów.

(akta kontroli tom II str. 64-117, 132-154)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie działania Marszałka w obszarze sprawowania nadzoru nad działalnością WORD.

W Urzędzie opracowano roczne plany kontroli WORD, które jednak w latach 2020 – 2021 (do 30 września) nie były realizowane z powodu stanu epidemii Covid.

W okresie 2018-2021 przeprowadzono łącznie 30 kontroli. Czynności kontrolne prowadzone były zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie kontroli word.

Przeprowadzone kontrole kompleksowe i problemowe nie zawierały wyników dotyczących istotnych obszarów funkcjonowania WORD. W ich trakcie nie udokumentowano w sposób rzetelny spełnienia wymogów określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie egzaminowania i ustawy o kierujących pojazdami.

Marszałek terminowo rozpatrywał skargi przekazane przez Ośrodki. NIK jako nierzetelne ocenia nie dokonywanie badania ich zasadności w zakresie niewłaściwego zachowania egzaminatorów podczas przeprowadzania egzaminu państwowego.

OBSZAR

2. Prowadzenie ewidencji egzaminatorów

Opis stanu faktycznego

2.1. Ewidencja egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców prowadzona przez Marszałka³⁷ zawierała następujące dane: nr ewidencyjny, nazwisko i imię, datę urodzenia, miejsce urodzenia, PESEL, adres zamieszkania, rodzaj uprawnień oraz datę ich uzyskania, datę ważności legitymacji, nazwę i adres WORD, w którym był zatrudniony. Zakres informacji uwidocznionych w ewidencji spełniał wymogi określone w art. 58 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami.

Spośród 129 egzaminatorów wpisanych do Ewidencji, 75 było zatrudnionych w jednym z czterech Ośrodków zlokalizowanych na terenie województwa

³⁷ Dalej: Ewidencja.

podkarpackiego, dwóch w WORD w Nowym Sączu oraz w Katowicach. Żaden z egzaminatorów nie był zatrudniony w więcej niż jednym WORD. Pozostali egzaminatorzy (52) nie byli zatrudnieni w żadnym z WORD.

W przypadku jednego egzaminatora o uprawnieniach nr R-178, brak było wpisu o miejscu zatrudnienia, widniała natomiast informacja dotycząca okresu ważności legitymacji. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż z osobą tą został rozwiązany stosunek pracy, niemniej pozostawiono wpis dot. ważności legitymacji służbowej. W ewidencji był zawarty jeden wpis dotyczący egzaminatora zatrudnionego w innym województwie, ale nie było zapisu o okresie ważności jego legitymacji służbowej.

Ewidencja zawierała 23 wpisy egzaminatorów, których ważność legitymacji upłynęła w roku 2019, 2020 oraz 2021. Z tego 21 wpisów znajdowało się w Ewidencji na podstawie przepisów ustawy Covid. Szerszy opis został zawarty w sekcji stwierdzonych nieprawidłowości.

(akta kontroli tom II str. 1-7, 46-63)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły sytuacje dotyczące ponownego wpisu do Ewidencji określone w przepisie w art. 71 ust. 4 ustawy o kierujących pojazdami.

Z analizy dokumentów przedłożonych na potrzeby kontroli wynikało, iż Marszałek dokonywał bieżącej weryfikacji uczestnictwa egzaminatorów w obowiązkowych warsztatach doskonalenia zawodowego. Z analizy teczek osobowych poszczególnych egzaminatorów oraz zestawienia sporządzonego przez Marszałka na potrzeby kontroli wynikało, iż w 2019 r. egzaminatorzy ujęci w Ewidencji, którzy mieli taki obowiązek³⁸, uczestniczyli w obowiązkowych warsztatach doskonalenia zawodowego i złożyli stosowne zaświadczenia. Z analizy akt egzaminatorów wynika, iż zaświadczeń z tytułu udziału w warsztatach w roku 2021 nie przedłożyło 10 egzaminatorów³⁹.

Dla każdego egzaminatora prowadzona byłateczka, w której gromadzone były dokumenty w tym: informacje dot. wykształcenia, zaświadczenie o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego, o posiadaniu kwalifikacji do egzaminowania i opinie na temat egzaminów teoretycznych i praktycznych. Znajdowały się tam również informacje z Krajowego Rejestru Karnego, potwierdzające niekaralność. Na etapie wpisu do rejestru, Marszałek sprawdzał spełnianie wymogów określonych w art. 58 ust. 1 pkt 1, 2 i 2a ustawy o kierujących pojazdami. Wszyscy egzaminatorzy, zatrudnieni w WORD posiadali ważne orzeczenia lekarskie i psychologiczne o braku przeciwwskazań do pracy na stanowisku egzaminatora za wyjątkiem przypadków, do których zastosowanie miały przepisy ustawy Covid.⁴⁰ W WORD w Krośnie odnotowano jeden przypadek, w WORD w Tarnobrzegu trzy przypadki – wykonywania przez egzaminatorów obowiązków w przypadku utraty ważności orzeczeń. Osoby te mogły wykonywać nadal swoje obowiązki w związku z przepisem ustawy Covid.

Zgodnie z przedłożonymi przez dyrektorów WORD w Rzeszowie, Przemyślu, Krośnie i Tarnobrzegu informacjami, w latach 2018 – 2021 nie było przypadków skazania egzaminatorów za przestępstwa wymienione w art. 58 ust. 1 pkt 9 ustawy o kierujących pojazdami, jak również prowadzenia pojazdów w sytuacjach określonych w art. 57 powołanej wyżej ustawy.

³⁸ Obowiązek nie dotyczy egzaminatorów którzy nabyli uprawnienia w roku 2000.

³⁹ Za wyjątkiem osób które nabyły uprawnienia w roku 2021.

⁴⁰ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2021 poz. 2095 t.j. ze zm.), dalej ustawa Covid.

Analiza porównawcza danych zawartych w Ewidencji, informacji przedłożonych przez dyrektorów WORD oraz akt poszczególnych egzaminatorów potwierdziła ich spójność.

Marszałek na bieżąco aktualizował Ewidencję dot. adresu, zmiany nazwiska, zmiany zakresu uprawnień, miejsca nazwy i adresu wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym egzaminator był zatrudniony, jak również daty ważności legitymacji. Egzaminatorzy przedkładali niezbędne informacje w trybie art. 63 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami. Ponadto, jednostki WORD z terenu województwa podkarpackiego, cyklicznie oraz w razie potrzeby doraźnie, przekazywały aktualne informacje dot. zatrudnionych egzaminatorów.

Analiza porównawcza teczek osobowych egzaminatorów, Ewidencji oraz informacji przedłożonych na potrzeby niniejszej kontroli przez WORD, wskazuje na nieścisłości. W pięciu przypadkach⁴¹, Marszałek dokonał usunięcia z Ewidencji danych dotyczących zatrudnienia egzaminatorów w danej jednostce WORD w związku z faktem zakończenia okresu zatrudnienia, usunął również zapisy dotyczące ważności legitymacji służbowych, których okres ważności w związku z wprowadzeniem stanu epidemicznego został wydłużony. Dyrektor WORD w Przemyslu przedłożył informację, iż egzaminator nr uprawnień R-222 był zatrudniony ale w Ewidencji brak było adnotacji dot. miejsca zatrudnienia tej osoby, natomiast data ważności legitymacji służbowej była prawidłowa.

Z analizy dokumentów wynikało, iż z egzaminatorem (nr R-178) został rozwiązany stosunek pracy. Na tej podstawie Marszałek dokonał wykreślenia z Ewidencji jedynie danych dotyczących zatrudnienia w WORD, pozostawiając zapis dotyczący ważności legitymacji egzaminatora, jednak data ważności legitymacji była niezgodna ze stanem faktycznym. Z informacji przedłożonej przez WORD w Rzeszowie wynikało, iż egzaminator nr R-178 posiadał legitymację służbową ważną do 26 lipca 2021 r., zaś w Ewidencji uwidoczniła była data ważności legitymacji do 8 lutego 2019 r. Ponadto, w stosunku do tej osoby toczyło się postępowanie karne w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych w Inspekcji Transportu Drogowego zakończone wyrokiem, który uprawomocnił się 16 lipca 2021 r.

Dyrektor Departamentu podała, iż została poinformowana jedynie o rozwiązaniu stosunku pracy z tym egzaminatorem. Wyjaśniła ponadto, iż po przyjęciu tej informacji nie weryfikowała, czy osoba ta spełnia wymogi określone w art. 58 ust. 1 pkt 1 – 9 ustawy o kierujących pojazdami, gdyż pismo nie zawierało żadnych informacji dot. przyczyn rozwiązania stosunku pracy, które mogłyby skutkować taką koniecznością.

W Ewidencji widnieli egzaminatorzy o uprawnieniach R-160 oraz R-193, którzy zostali z niej wykreśleni w 2017 r. w wyniku orzeczenia sądu, zgodnie, z którym stracili oni prawo do wykonywania zawodu egzaminatora na okres 4 lat. Szerszy opis został zawarty w sekcji stwierdzonych nieprawidłowości.

Marszałek nie zasięgał informacji z sądów odnośnie toczących się postępowań w stosunku do egzaminatorów wpisanych do Ewidencji. Nie wnioskował również do Policji o przekazanie informacji, czy egzaminatorzy dopuścili się naruszeń przepisów ruchu drogowego. Działania związane z wykreśleniem z Ewidencji w trybie art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami zostały podjęte dopiero po przekazaniu informacji przez właściwy sąd w związku z popełnieniem przestępstwa podczas wykonywania czynności służbowych egzaminatora. Zdarzenie to miało miejsce przed okresem objętym kontrolą, lecz ponowny wpis do Ewidencji tych osób nastąpił w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli tom II str. 1-15, 16-63, 119-132)

---

⁴¹ Nr uprawnień R: 24, 123, 188, 299 i 302.

2.2. W latach 2018 – 2021 do Urzędu wpłynęły informacje wymagające aktualizacji Ewidencji odnośnie 19 egzaminatorów. Dotyczyły one zmiany terminu ważności legitymacji służbowej, przedłożenia orzeczeń lekarskich, zmiany uprawnień, nazwiska oraz wniosków o wykreślenie w związku ze zmianą adresu zamieszkania. Marszałek dokonał aktualizacji Ewidencji w oparciu o przekazane materiały, jednak w dwóch przypadkach dotyczących uprawnień egzaminatorów aktualizacja nie została dokonana we właściwy sposób. W przypadku egzaminatora nr uprawnień R-273 w sposób właściwy dokonano zapisu daty uzyskanych uprawnień, jednak pominięto rozszerzenie ich rodzaju o następujące kategorie: B+E, C+E, C1+E, D1+E, D+E, T. W przypadku egzaminatora nr uprawnień R-261, również w sposób właściwy dokonano wpisu daty uzyskanych uprawnień, jednak pominięto uprawnienie do egzaminowania w zakresie kategorii B+E.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli przeprowadzonych przez Marszałka przedstawiono w obszarze 1. wystąpienia pokontrolnego.

2.3. Sposób prowadzenia Ewidencji nie pozwalał na weryfikację, czy osoba składająca wniosek o wpis została wcześniej wykreślona z powodu rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania, lub też niespełniania warunków określonych w przepisie art. 58 ust.1 pkt 8 i 9 ustawy o kierujących pojazdami. Ewidencja prowadzona był w formie tabelarycznej w programie MS Excel i była na bieżąco aktualizowana.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż przepisy dotyczące prowadzenia Ewidencji nie nakładały obowiązku gromadzenia żadnych dodatkowych danych dotyczących egzaminatorów. Wyjaśniła ponadto, iż wszelkie informacje historyczne dotyczące danego egzaminatora można znaleźć poprzez weryfikację dokumentów archiwalnych. Podała również, iż egzaminator chcący ponownie wpisać się do Ewidencji zobowiązany był we wniosku o wpis wskazać datę wykreślenia. Zdaniem NIK, praktyka polegająca na potrzebie sięgania do teczek z danymi danej osoby do zasobów archiwalnych rodzi ryzyko popełniania błędów oraz wydłużania procedury wpisu do Ewidencji. Skutkiem wpisu do Ewidencji egzaminatora, który został wcześniej z niej wykreślony, w tym również w innych województwach może być unieważnienie przeprowadzanych przez niego egzaminów.

(akta kontroli tom II str. 46-63)

Marszałek nie posiadał wiedzy na temat egzaminatorów wykreślonych z ewidencji marszałków innych województw. Sam również nie informował ich o skreśleniach w swojej Ewidencji. Wyjaśnił, iż brak jest regulacji prawnych w tym zakresie.

Dyrektor Departamentu podała, iż ze względu na brak możliwości współpracy z administratorem CEK w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnianych przez kierowców, którzy zdali egzamin w danym WORD, Marszałek nie posiadał informacji, w jakim stopniu brak tej współpracy utrudniał rzetelną realizację sprawowania nadzoru nad sprawdzaniem kwalifikacji i przeprowadzaniem egzaminów państwowych.

(akta kontroli tom II str. 11-15, 46-63, 119-131)

2.4. W dokumentacji pokontrolnej prowadzonej przez Marszałka w nadzorowanych Ośrodkach w latach 2018 – 2021 (do 30 września) nie stwierdzono nieprawidłowości skutkujących wydaniem decyzji administracyjnych w sprawie skreślenia egzaminatorów z Ewidencji na podstawie przesłanek określonych w art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli tom I str. 221-314, 321- 346)

Jednostka kontrolowana na bieżąco realizowała obowiązek w zakresie skreślenia z Ewidencji. W latach 2015 – 2021 (do 30 września) z Ewidencji wykreślonych zostało

łącznie 70 egzaminatorów⁴², z czego aż 53⁴³ z powodu nieprzedłożenia do dnia 7 stycznia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w roku ubiegłym w obowiązkowych warsztatach doskonalenia zawodowego. Piętnastu egzaminatorów zostało wykreślonych z ewidencji na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami, z czego: w 2016 r. wykreślenia dotyczyły w jednym przypadku zmiany adresu egzaminatora skutkującego utratą właściwości miejscowej przez Marszałka oraz nieprzedłożenia orzeczenia lekarskiego, w 2017 r. trzy przypadki dotyczyły wykreśleń z tytułu utraty rękojmi należytego wykonywania obowiązków, sześć - nieprzedłożenia orzeczeń lekarskich, jedno - zmiany miejsca zamieszkania skutkującego utratą właściwości miejscowej przez Marszałka, w 2020 w dwóch przypadkach nastąpiła zmiana adresu zamieszkania skutująca utratą właściwości miejscowej przez Marszałka, a w 2021 r. wykreślenie dotyczyło zmiany adresu zamieszkania skutkującego utratą właściwości miejscowej przez Marszałka.

(akta kontroli tom II str. 1-15, 46-63, 75-131)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Ewidencja zawierała nieaktualne dane dotyczące dwóch egzaminatorów.

W Ewidencji umieszczone były dwa wpisy dotyczące terminów ważności legitymacji egzaminatorów (R-078 oraz R-179), które były nieaktualne w trakcie realizacji przez NIK czynności kontrolnych.

Egzaminator o nr uprawnień R-078 figurował jako zatrudniony w WORD w Przemyślu, ważność jego legitymacji zakończyła się 21 stycznia 2019 r. Zgodnie z informacją przedłożoną na potrzeby niniejszej kontroli przez dyrektora WORD w Przemyślu, osoba ta nie była zatrudniona w okresie objętym kontrolą, tym samym nie mogła posługiwać się legitymacją wydaną przez dyrektora WORD.

Przy wpisie dotyczącym egzaminatora nr R-179 usunięta była adnotacja o miejscu jego zatrudnienia, widniała natomiast informacja dotycząca legitymacji służbowej z okresem jej ważności upływającym 8 lutego 2019 r. Zgodnie z informacją przekazaną przez WORD w Rzeszowie, egzaminator ten miał przedłużoną ważność legitymacji do 26 lipca 2021 r.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż weryfikacja ważności legitymacji prowadzona była na bieżąco. Jednak zgodnie z art. 15 zzzw pkt. 6 ustawy Covid, w sytuacji gdy ważność legitymacji egzaminatora upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ważność tych dokumentów, uprawnień i wpisu ulega przedłużeniu do dnia upływu 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, w zależności od tego, który z nich zostanie odwołany później.

Zdaniem NIK, wyjaśnienie nie dotyczy wpisów uznanych za nieprawidłowe, ponieważ ważność legitymacji upłynęła przed wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego.

Stwierdzone przypadki wpisów niezgodnych ze stanem faktycznym świadczyły, iż prowadzona Ewidencja nie była aktualna.

(akta kontroli tom II str. 1-7, 11-15, 46-63, 119-131)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie prowadzenie przez Marszałka Ewidencji w okresie objętym kontrolą. W Ewidencji gromadzono informacje dotyczące egzaminatorów wymagane przepisami prawa.

⁴² W 2015 r. – 22, w 2016 r. – 10, w 2017 r. – 17, w 2018 r. – 5, w 2020 r. 6, w 2021 r. do 30 września – 10.

⁴³ W 2015 r. – 21, w 2016 r. – 7, w 2017 r. – 7, w 2018 r. – 5, w 2020 r. – 4, w 2021 r. (do 30 września) – 9.

W sposób prawidłowy była realizowana weryfikacja przedkładanych przez egzaminatorów orzeczeń lekarskich i psychologicznych o braku przeciwwskazań do pracy na stanowisku egzaminatora, jak również udziału w obowiązkowych warsztatach doskonalenia zawodowego. Ewidencja zawierała jednak nieaktualne dane dotyczące terminu ważności legitymacji służbowej dwóch egzaminatorów. Zawierała również nieaktualne dane dotyczące legitymacji służbowych egzaminatorów, którzy nie byli zatrudnieni w jednostkach które je wystawiły.

W jednym przypadku Marszałek nie otrzymał informacji o postępowaniu karnym wobec egzaminatora i związanym z tym rozwiązaniem stosunku pracy z WORD w Rzeszowie. Z tego powodu w Ewidencji wykreślono jedynie miejsce zatrudnienia egzaminatora. Osoba ta pozostała w Ewidencji bez weryfikacji, czy dawała rękojmię należytego wykonywania obowiązków egzaminatora.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski pokontrolne:

1. Zapewnienie dokumentowania czynności kontrolnych prowadzonych w WORD zgodnie z postanowieniami rozporządzenia w sprawie kontroli word.
2. Zapewnienie rzetelnego prowadzenia Ewidencji egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów,   czerwiec 2022 r.

Kontrolerzy:
gł. specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor

Cezary Paciura

Wiesław Motyka

.....
gł. specjalista k.p.
Magdalena Grabowska

.....
podpis

.....
podpis

22/06/2022

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Wiesław Motyka